

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että vuonna 1985 sukupolvenvaihdoseläkkeelle pääsisivät vielä 1930 tai sitä ennen syntyneet maatalousyrittäjät. Naispuolisen maatalousyrittäjän luopuessa maatilatalouden harjoittamisesta yhdessä miehensä kanssa,

hänellä olisi oikeus eläkkeeseen, jos hän on syntynyt vuosina 1931—1934. Muutosesitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen, ja laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1985 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmää koskevat säännökset ovat maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/69). Sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmästä on säädetty määräajaksi kerrallaan ja nykyiset säännökset koskevat maatilaluovutuksia, jotka tehdään vuoden 1985 loppuun mennessä.

Maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n 1 momentin 2 kohdan (20/77) mukaan sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että maatalousyrittäjä on luovutuksen tapahtuessa täyttänyt 60 vuotta tai, jos kysymyksessä on naispuolinen eläkkeenhakija, 55 vuotta. Sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen alaikärajaa on väliaikaisesti alennettu vuodesta 1978 lähtien. Ikärajat on pysytetty alennettuina tämän jälkeenkin yleensä vuosittain tehdyillä lainmuutoksilla (443/78, 918/79, 837/80, 800/81, 924/82 ja 955/83). Kuluvana vuonna oikeus sukupolvenvaihdoseläkkeeseen on ollut vuonna 1929 syntyneellä maatalousyrittäjällä sekä vuonna 1930—1933 syntyneellä naispuolisella maatalousyrittäjällä, jos hänen miehelläänkin on ollut oikeus eläkkeeseen.

Tähän asti sukupolvenvaihdoseläkkeelle pääsyn alaikärajan alentaminen on tapahtunut samalla kertaa kuin vastaava työttömyyseläkkeen ikärajan alentaminen. Vuoden 1985 alusta tulee voimaan työttömyysturvalaki (602/84), joka on osa työttömien toimeentuloturvaan koskevaa kokonaisuudistusta. Työttömyysturvalakia koskevan hallituksen esityksen perusteluissa (hall. es. n:o 38/1984 vp.) todettiin mm.: ”Jos henkilö on täyttänyt 55 vuotta, voitaisiin hänelle 500 päivän lisäksi maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa enintään 250 päivältä. Näin voitaisiin ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien toimeentuloturva huolehtia pysyväisjärjestelyin ja samalla korottaa työttömyyseläkkeen saamisen ikäraja asteittain lain alkupeiräisen tarkoituksen mukaisesti 60 ikävuoteen.” Hallituksen tarkoituksena on, että työttömyyseläkkeen saamista koskevaa alaikärajaa ei ulotettaisi enää koskemaan muita kuin vuonna 1929 tai sitä ennen syntyneitä. Tämä merkitsee sitä, että vuonna 1930 tai sen jälkeen syntyneillä työttömyyseläkeikärajaa on 60 vuotta. Tätä koskeva hallituksen esitys annetaan erikseen.

Työttömyysturvaudistuksen yhteydessä ei otettu kantaa sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmää koskeviin ikärajoin. Kysymys sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmän jatkamisesta ja säännös-

ten tarkistamisesta on parhaillaan erikseen selvittävänä maa- ja metsätalousministeriön toukokuussa 1984 asettamassa toimikunnassa. Vaikka-kin sukupolvenvaihdoseläkkeen alaikärajasta on säädetty samassa yhteydessä ja samoja ikäluokkia koskevana kuin työttömyyseläkkeestäkin, toimenpiteiden lähtökohdat ovat olleet erilaiset. Sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmän tarkoituksena on ollut helpottaa maatalousharjoittajien ikärakenteen uudistamista ja auttaa nuoria viljelijöitä pääsemään yritystoiminnan piiriin. Tästä syystä, kun koko sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmän jatkamista selvitetään parhaillaan, ei ole tarkoituksenmukaista kiristää luovutuksen ehtoja yhdeksi vuodeksi. Sen vuoksi esitetään, että vuonna 1985 eläkkeelle pääsisi vielä 1930 tai sitä ennen syntyneet maatalousyrittäjät. Vastaavasti ehdotetaan naispuolisen eläkkeenhakijan alaikäraja käsittelemään vuosina 1931—1934 syntyneet ikäluokat niissä tapauksissa, joissa puoliso yhtäaikaan luopuvat maatalouden harjoittamisesta. Näitä koskevat muutokset olisi tehtävä maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n 4 momenttiin.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sukupolvenvaihdoseläkkeelle voidaan vuonna 1985 arvioida jäävän noin 300 maatalousyrittäjää, jotka ovat syntyneet vuonna 1930, ja 30 emäntää, jotka ovat syntyneet vuosina 1931—1934.

Lainmuutoksesta johtuva eläkemenojen lisäys on vuonna 1985 noin 2,7 miljoonaa markkaa ja vuonna 1986 noin 7,3 miljoonaa markkaa. Tämän jälkeen eläkemenot vuosittain alenevat.

Sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmästä aiheutuvat lisäkustannukset tulisivat valtion maksettaviksi.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 1985. Se koskisi niitä tapauksia, joissa viljelmän luovutus tapahtuu tai sitä koskeva ennakkopäätös annetaan vuonna 1985.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (955/83), näin kuuluvaksi:

6 a §

Sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa on säädetty sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, on myös sellaisella vuonna 1930 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä, joka sanotussa momentissa tarkoitetulla tavalla pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä. Vastaava oikeus on myös sellaisella vuonna 1931—1934 syntyneellä naispuolisella maatalousyrittäjällä, jonka aviopuolisokin on oikeutettu sukupolvenvaihdoseläkkeeseen,

kuitenkin siten, että eläkettä ei makseta ajalta ennen 55 vuoden iän täyttämistä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Tätä lakia sovelletaan niihin tapauksiin, joissa viljelmän luovutus tapahtuu tai, eläkkeen perustuessa maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ään, sellaisena kuin se on 15 päivänä maaliskuuta 1974 annetussa laissa (219/74) ja osittain muutettuna 29 päivänä huhtikuuta 1980 annetulla lailla (294/80), sanotussa pykälässä tarkoitettu ehdollinen päätös annetaan vuoden 1985 aikana.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1984

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Vappu Taipale*

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (955/83), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

6 a §

Sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa on säädetty sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, on myös sellaisella vuonna 1929 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä, joka sanotussa momentissa tarkoitetulla tavalla pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä. Vastaava oikeus on myös sellaisella vuonna 1930—1933 syntyneellä naispuolisella maatalousyrittäjällä, jonka aviopuolisokin on oikeutettu sukupolvenvaihdoseläkkeeseen, kuitenkin siten, että eläkettä ei makseta ajalta ennen 55 vuoden iän täyttämistä.

Ehdotus

6 a §

Sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa on säädetty sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, on myös sellaisella vuonna 1930 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä, joka sanotussa momentissa tarkoitetulla tavalla pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä. Vastaava oikeus on myös sellaisella vuonna 1931—1934 syntyneellä naispuolisella maatalousyrittäjällä, jonka aviopuolisokin on oikeutettu sukupolvenvaihdoseläkkeeseen, kuitenkin siten, että eläkettä ei makseta ajalta ennen 55 vuoden iän täyttämistä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Tätä lakia sovelletaan niihin tapauksiin, joissa viljelmän luovutus tapahtuu tai, eläkkeen perustuessa maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ään, sellaisena kuin se on 15 päivänä maaliskuuta 1974 annetussa laissa (219/74) ja osittain muutettuna 29 päivänä huhtikuuta 1980 annetulla lailla (294/80), sanotussa pykälässä tarkoitettu ehdollinen päätös annetaan vuoden 1985 aikana.